

DOSSIER

Kansen voor bioteelt

Omschakelen naar biolandbouw is een ingrijpende stap voor je bedrijf. Diverse redenen kunnen aan de grondslag liggen, zowel ideologische als economische. Er is ook een grote diversiteit binnen de biobedrijven. In dit dossier komen een aantal verhalen aan bod van bedrijfsleiders die deze stap zetten. We leren dat er ruimte is in een aantal markten, het komt erop aan ze te ontdekken. En we onthouden dat omschakelen tijd vergt, niet alleen om het technisch en financieel rond te krijgen, maar ook om de mentale omslag te maken.

© SANDER VAN HAVER

AL GEDACHT AAN BIOLOGISCH PITFRUIT VOOR DE INDUSTRIE?

Er is een tekort aan biologisch pitfruit voor de verwerking. Daarom onderzoekt het project 'De biologische teelt van pitfruit voor de industrie' van Bio Zoekt Boer en Bio zoekt Keten welke mogelijkheden er zijn voor de aanleg van speciale boomgaarden voor verwerkingsfruit. – Sander Van Haver, Bio zoekt Boer & Patrick Dieleman

Bij een economisch rendabele teelt van industriefruit wordt het voor meer fruittelers en ook akkerbouwers aantrekkelijker om te schakelen en biologisch fruit te gaan telen. Daardoor kan de biologische fruitteeltsector in Vlaanderen groeien en is het mogelijk om een groter en constanter aanbod van Belgisch fruit voor verwerking te realiseren.

Omschakelen naar bio

De basisvoorwaarden voor de biologische teelt liggen vast in Europese verordeningen. Daarnaast heeft elk land van de EU ook eigen wet- en regelgeving, onder meer rond toelatingen van gewasbeschermingsmiddelen en bemesting. De Vlaamse regelgeving wordt vastgelegd in een besluit van de Vlaamse regering en in

ministeriële besluiten. Op de site van de Vlaamse overheid is meer informatie te vinden over biologische teelt. Op www.biozoektboer.be vind je een stappenplan, dat je op weg zet in elf stappen. Uiteraard vraagt omschakelen een gedegen voorbereiding. De omschakelingsperiode begint zodra je een contract hebt getekend met één van de drie erkende

controleorganisaties en je het kennisgevingsformulier hebt bezorgd aan de administratie Landbouw en Visserij. In principe duurt het drie jaar vooraleer je biologisch fruit kan verkopen. Wanneer je voor de oogst van 2017 start, kan je je eerste biofruit verkopen in 2020. Ondertussen kan je je fruit verkopen als gangbaar product of als 'product in omschakeling naar de biologische landbouw'. Voor tafelfruit doet de biohandel een beroep op omschakelingsfruit eens het biofruit is verkocht, maar in verwerkte biologische producten mag geen omschakelingsfruit worden toegevoegd. Appelsap van omschakelingsfruit, bijvoorbeeld, kan met het etiket 'product in omschakeling naar de biologische landbouw' verkocht worden. Om het financieel haalbaar te maken kan je gespreid omschakelen. Dit wil zeggen dat je een deel van je percelen omschakelt en de rest voorlopig nog blijft aanhouden als gangbare teelt. Voorwaarde is dat het moet gaan om soorten of rassen die gemakkelijk van elkaar te onderscheiden zijn. Je moet dit ook aanvragen bij je controleorganisatie. Wie eenzelfde ras of niet-onderscheidbare rassen stapsgewijs wil omschakelen, kan dat gefaseerd doen over een periode van maximaal vijf jaar. Na die vijf jaar moet je al de percelen van dat gewas hebben aangemeld ter omschakeling. Het is verplicht om biologisch vermeerderd zaad en plantmateriaal te gebruiken. Het aanbod kan je vinden op www.organicseeds.be. Indien er geen bomen beschikbaar zijn kan je een vereenvoudigde vergunningsaanvraag indienen om conventioneel plantgoed te kunnen gebruiken.

Robuuste rassen

De prijzen voor industriefruit liggen een stuk lager dan voor consumptiefruit. Men kan de kosten op verschillende manieren laag houden, bijvoorbeeld door minder bomen per hectare te planten, ze extensiever te verzorgen door mechanische snoei en oogst en door robuuste rassen te kiezen die toch regelmatige en hoge producties leveren. De rassen moeten bovendien geschikt zijn voor de verwerking in moes, als schilappel of in sap. Dit stelt eisen aan de innerlijke en uiterlijke kwaliteit van het fruit.

Het gebruik van robuuste rassen die minder gevoelig zijn voor ziekten en plagen is een van de belangrijkste maatregelen om de verliezen door ziekten en

plagen te beperken. Jonagold, Golden Delicious en Gloster zijn zeer gevoelig voor schurft en daarom minder geschikt voor de biologische fruitteelt, en zeker niet voor de industrieteelt. Ook Elstar kan behoorlijk schurft krijgen. Boskoop, Alkmene, Discovery en Pirouette hebben een goede veldresistentie, die berust op meerdere genen. Voorbeelden van specifieke industriefruitrassen met polygene resistentie zijn de Duitse rassen Delia en

Sinds 20 à 30 jaar is de Vf-resistentie doorbroken, de schimmel heeft zich aangepast. De schurftstammen 6 en 7 tasten ook de gevoelige rassen zoals Jonagold aan. Bij aanplant van een perceel met Vf-resistente rassen is het belangrijk om maatregelen te nemen ter voorkoming van resistentiedoorbraak. Over resistentiemanagement kan je meer lezen in de studie (zie kader p. 22). Naast Vf-resistentie is er ook de VA-resistentie

Mechanisch oogsten moet helpen om de plukkosten laag te houden.

Uiteraard vraagt omschakelen een gedegen voorbereiding.

Hilde. CRA-W Gembloux heeft eigenschappen van oude Belgische rassen in kaart gebracht. Interessante robuuste rassen voor industriefruit zijn Reinette Hernout, Reinette de Waleffe, President van Dievoet en Reinette Dubois. Transparante de Lesdain is een nieuw ras dat voortgekomen is uit een kruising tussen oude rassen.

Veel ingekruiste resistenties berusten op één gen, zoals het Vf-gen van Malus floribunda 821. Topaz, Santana, Initial, Juliet en Collina zijn voorbeelden van Vf-resistente rassen. Industrierassen met een Vf-resistentie zijn onder andere: Reanda, Remo, Rewena, Luna, Orius, Sirius en Judeline.

(Anatovka). Onder meer de industrierassen Angold en Reglindis beschikken hierover.

In Gembloux maakt men nieuwe kruisingen van oude veldresistente rassen met nieuwe Vf-resistente rassen. Er zijn een aantal veelbelovende kruisingen, bijvoorbeeld Coxybelle en AQ84. De eerste bomen staan nu in het rassenonderzoek bij meerdere Europese proeftuinen. Deze rassen zijn voorlopig alleen beschikbaar voor leden van Novafruit of Gawi. Bij peer zijn (nog) geen resistentiegenen tegen schurft geïdentificeerd. Wel is er verschil in gevoeligheid tussen rassen. De gevoeligheid voor takschurft is het belangrijkste bij peer. De huidige commerciële rassen Conference, Doyenné du Comice en Durondeau zijn erg gevoelig voor bladschurft, vruchtschurft én takschurft. Het nieuwe ras Xenia lijkt minder gevoelig te zijn voor schurft, er is nog geen aantasting gevonden. Voor de

industrieteelt zijn een aantal oude, minder gevoelige rassen bekend, zoals Beurré d'Anjou, Beurré de Merode (dubbele Flip) en winterrietpeer. Ook bij de preventie van bacterievuur speelt de rassenkeuze een belangrijke rol. De industrieappel Rewena is nauwelijks gevoelig, terwijl Delia en Sirius erg gevoelig zijn voor scheutinfecties. Bij peer is Beurré Alexander Lucas zeer gevoelig. Conference is erg gevoelig en Doyenné du Comice is matig gevoelig. Vergeet niet om, eens je de rassenkeuze gemaakt hebt, tijdig (virusvrij en soortecht) uitgangsmateriaal vast te leggen bij een boomkweker. Dit is niet altijd gemakkelijk omdat een deel van de robuuste rassen schaars is. Dit kan ook het geval zijn met de onderstammen.

Verwerking

De kwaliteiten die het geogste fruit moet hebben, verschillen naargelang het als schilappel of tot moes of sap verwerkt wordt. De eisen aan fruit voor verwerking kunnen per klant verschillen en zijn afhankelijk van het type verwerking en de bestaande receptuur. Het fruit moet vrij zijn van rot (patuline).

Schilappels worden gebruikt voor appelstukjes, bijvoorbeeld in appeltaarten. De kleur van de schil is niet belangrijk. Er mogen geen afwijkingen voorkomen van de schilkwiteit en de vruchtvorm, en ook geen verkurkingen door stip en hagel of bruine vlekjes in het vruchtvlees. Voor moes kunnen in principe alle appelsoorten worden gebruikt. Het soort appelmoes hangt af van wat men gewoon is in het land of in de regio. In Frankrijk gebruikt men veel Golden Delicious, in België vooral Jonagold en soms ook Greenstar. Het vruchtvlees mag niet te donker kleuren. Een lichte schurftaantasting of verruwing is mogelijk. Gele appelrassen kunnen in alle vormen van verwerking worden gebruikt. Schilappels en appels voor appelmoes moeten met de hand geplukt worden.

De sapkwaliteit wordt bepaald door een goede verhouding tussen zoet-zuur, pectine en verschillende aroma's. Een mix van verschillende rassen geeft een beter sap. Afwijkingen van schilkwiteit en vruchtvorm zijn mogelijk (lichte hagel, spatschurft, misvormingen). In het vruchtvlees mogen geen afwijkingen te zien zijn (verkurking, stip, hagel). Veel sapproducenten geven de voorkeur aan fruit afkomstig uit hoogstamboomgaar-

In appel en peer is er nog weinig ervaring met schudders met tunnel, die met klepels tegen de takken tikken.

den. Er is een breed rassenassortiment en veel oude rassen hebben goede eigenschappen voor verwerking. Er worden ook veel derdekwaliteitsappels verwerkt. Vaak gaat het over de laatste pluk, de grote maten, fruit met te veel schurft, verhageld fruit ... De smaak van Jonagold leent zich niet goed voor sap. De bijproducten van consumptiefruit zijn goed te gebruiken, maar bevatten vaak veel suiker en weinig zuur, terwijl hoogstamfruit een hoog gehalte zuren bevat. Het mixen van beide geeft een evenwichtiger sap. In Duitsland zijn er vele speciale appelrassen voor sap. Ze zijn vaak vrij zuur. Daarom worden ze gemixt met zoetere rassen. Voor sap kunnen alle appels in één keer worden geogst en

afgevoerd. Mechanische oogst is een optie, ze moeten niet bewaard worden. **Peren** hebben een gering aandeel in sap en moes (10-13%). Toch is er een groot tekort aan goede peren. Peren zijn veel moeilijker te persen dan appel. Vaak zijn ze te hard of te zacht. Het aanbod bestaat momenteel vooral uit tweede/derdekeuzefruit van bestaande biologische bedrijven. Veel tafelperen zijn niet geschikt voor sap. Ze bevatten veel suiker en weinig zuur. Conference geplukt voor de lange bewaring is te hard en te groen, is ongeschikt om te persen en geeft geen lekker sap. Andere, hardere rassen zoals Saint Remy of winterrietpeer zijn geschikter. Ook Durondeau is een goede sappeer, maar ze is moeilijk biologisch te telen wegens haar schurftgevoeligheid. Qua boomvorm zijn gemakkelijke bomen nodig met een goede takstand. Ze mogen niet te veel behoefte hebben aan snoeien, maar ook niet te zwak groeien. De groei moet in de centrale as zitten en ze mogen geen last hebben van beurtjaren. Voor de bestuiving zijn overlappende bloeitijden nodig en wederzijdse geschiktheid van het stuifmeel. Als de vruchten met schudmachines worden geogst komen er extra eisen bij. Er is een sterke onderstam nodig met een goede verankering, maar daarop kunnen geen al te groei-krachtige rassen staan. De onderstam en het ras moeten goed vergroeien om breuk op de entplek te voorkomen. Na de opkweekfase moet de boom verder kunnen zonder ondersteuning. De oogsttijdstippen vallen best in duidelijke periodes om meerdere rassen tegelijk mechanisch te kunnen oogsten. De vruchten zijn

Dit artikel is gebaseerd op de studie 'De teelt van biologisch pitfruit voor de industrie'. Die werd uitgevoerd door Gerjan Brouwer en Adri Streef van Delphy in opdracht van Bio zoekt Boer en Bio zoekt Keten en met steun van de Vlaamse overheid. Er werd een brochure uitgewerkt, die meer gedetailleerde informatie geeft over omschakelen naar of starten met de teelt van pitfruit voor de industrie. Je kan ze aanvragen bij sander.van.haver@biozoektboer.be.

best niet te klein en niet te groot wegens de industriële verwerking. Moesappels moeten een gele schil hebben. Voor sap en schilappel kunnen ook rood of met blos. De kleur van het vruchtvlees moet wit zijn, zoals bij Jonagold en Golden Delicious.

Oogsten van industriefruit

Appels en peren worden meestal met de hand geoogst, om de kwaliteit van het fruit zo optimaal mogelijk te houden. In andere landen heeft men mogelijkheden gezocht om fruit bestemd voor verwerking tot sap mechanisch te oogsten. Voor schudden en oprapen zet men een klem op de stam die via een sterke motor een stevige beweging maakt. Hierdoor valt het fruit van de boom. Dat wordt vervolgens opgeraapt met een ander apparaat. Dit fruit wordt alleen voor sap, cider en laagwaardige toepassingen gebruikt. De vruchten worden verzameld in kisten of containers en zo snel mogelijk verwerkt tot sap. Rotten vruchten zijn niet geschikt en worden, voordat het sap gemaakt wordt, via een leesband handmatig uit de partij gehaald. Het schudstelsel wordt vooral toegepast in hoogstamboomgaarden en in laagstamboomgaarden met een sterk gewortelde onderstam. Een aantal grotere bedrijven heeft het schudden en verzamelen in één werkgang gecombineerd. De stam wordt geschud met een klem en rond de kroon wordt een opvangzeil geklapt. Van daaruit worden de vruchten over een lopende band in kisten opgevangen. Dit systeem wordt vooral in extensievere laagstamboomgaarden en ook in morellenteelt en in de teelt van kwetsen toegepast. Een schudder met tunnel heeft geen klem maar klepels die tegen de takken tikken. Deze machines worden nu gebruikt in de teelt van onder meer zwarte bessen, druiven, blauwe bessen en frambozen. Er is nog weinig ervaring met appel en peer. Omdat dit systeem de stam niet belast, kan men de gebruikelijke laagstamonderstammen gebruiken en werken met een compacte boom. Om een oogstmachine rendabel te maken is een minimale teeltoppervlakte van 16 ha nodig. De kostprijs van schudden en oprapen, al dan niet in één werkgang, varieert tussen 80.000 en 200.000 euro. Met de hand plukken vergt minder investeringen, maar uiteraard stijgt de kostprijs per ton door in arbeidsuren. ■

SALDOBEREKENING

Om de teelt van biologisch industriefruit rendabel te maken, is het zeer belangrijk om de kosten te beperken. Er wordt een minimale hoeveelheid arbeid in de teelt gestoken, de snoei gebeurt mechanisch en de gewasbescherming is gericht op een goede productie, maar niet op de uiterlijke kwaliteit van de vruchten. De schilkwaliteit is van ondergeschikt belang. Door deze uitgangspunten wordt met lagere kosten gerekend voor gewasbescherming en bemesting dan voor de teelt van biologisch tafelfruit.

Enkele investeringen kunnen niet vermeden worden: een machine voor mechanische snoei kost al snel 35.000 euro. Een machine voor onkruidbeheersing heeft een prijs in dezelfde categorie, al kan je ook voor een kleiner budget al behoorlijk goede machines kopen.

Opbrengsten van 30 tot 40 ton/ha zijn nodig om een positief financieel resultaat te bekomen. Veel hangt echter af van de uitgangspositie: ga je een bestaand perceel omschakelen, al dan niet omenten of kies je voor een nieuwe aanplant? Ook de keuze tussen een intensieve of extensieve aanpak bepaalt veel.

Het saldo per hectare ligt in alle situaties na enkele jaren rond de 3000 euro/ha. Het saldo zegt echter niet alles (zie kostprijsberekening). De omzet varieert rond de 12.000 euro/ha indien we uitgaan van een verkoopprijs van 0,30 euro/kg en een productie van 40 ton/ha, wat aan de hoge kant is. Met 2950 euro variabele kosten en 5960 euro/ha vaste kosten bekomen we een nettoresultaat van 3090 euro/ha.

De aanloopjaren naar dit positief saldo variëren afhankelijk van de strategie. Een bestaand perceel omschakelen, al dan niet omenten, geeft de eerste twee jaar een negatief saldo. Bij de aanplant van een nieuw perceel duurt het vier jaar vooraleer je saldo positief wordt. Doe je dit op een extensieve manier (1000 bomen per ha), dan duurt het vijf jaar. We mogen ook niet vergeten dat de investering een stuk hoger is bij de aankoop en aanplant van nieuwe bomen. Bij die bedrijven die voor een nieuwe aanplant gaan en waar de investering snel moet worden terugverdiend is een meer intensieve aanplant financieel interessanter. Extensief aanplanten gebeurt vooral voor sapproductie, maar er is een tendens naar intensief aanplanten. Voor moesappels is handpluk noodzakelijk. Een kleinere boom is dan veel efficiënter.

KOSTPRIJSBEREKENING

In een kostprijsberekening worden alle kosten meegenomen, dus ook de eigen arbeid en de vergoeding van het eigen geïnvesteerd vermogen. In de studie wordt voor vaste uren (eigen arbeid of vast personeel) met 25 euro per uur gerekend. Voor losse arbeid met 10 euro per uur. Als we kijken naar de effectieve kostprijs per kilogram geoogst product, merken we dat het belangrijk is om te streven naar een voldoende grote oogst.

In het geval van een intensieve aanplant (2500 bomen/ha) bedraagt de kostprijs 31,7 eurocent/kg bij een opbrengst van 40 ton/ha. Bij een opbrengst van 25 ton/ha stijgt de kostprijs naar 48,3 eurocent/kg. Bij een extensieve aanplant (1000 bomen/ha) bedraagt de kostprijs 30,5 eurocent/kg bij een opbrengst van 40 ton/ha. Bij een opbrengst van 25 ton per ha stijgt de kostprijs naar 46,1 eurocent/kg.

Uit deze cijfers blijkt welke opbrengsten men moet proberen na te streven en aan welke marktprijzen het rendabel blijkt te zijn om biologisch industriefruit te telen. Bij een prijs van 25 eurocent/kg zijn de directe uitgaven betaald, maar niet de afschrijvingen, eigen arbeidsuren en de kapitaalsvergoeding. Dat maakt nieuwe investeringen onmogelijk en dat er geen winst is.

DIVERSITEIT ALS TROEF

Voor Hugo Jacobs uit Sint-Truiden was het omschakelen naar bioteelt technisch gezien een kleine stap, omdat hij al heel lang geïntegreerd teelde. Toch benadrukt hij dat omschakelen psychologisch tijd vergt, omdat je anders begint te denken en tijd nodig hebt om keuzes te maken. – *Patrick Dieleman*

Hugo omschrijft zijn bedrijf Jacobsfruit (www.jacobsfruit.be) als divers. Hij teelt appels, peren en kersen en organiseert in samenwerking met Toerisme Sint-Truiden vuurpotnocturnes tijdens het bloesemseizoen. Daardoor komen er veel groepen op bezoek. In het najaar volgen de zelfplukdagen. Daarnaast is Hugo ook imker en kan hij dus producten verkopen op basis van honing, propolis en bijenwas. Een apart verhaal is de Haspengouwse mosterd, die hij maakt uit zelf verbouwd mosterdzaad. De zaadjes worden koud gemalen, wat ervoor zorgt dat de etherische oliën niet vervliegen. In plaats van suiker voegt hij er honing aan toe als zoetstof. Mosterd is een interessant bloeiend gewas voor de bijen. Jacobs is lid van Puur Limburg, een initiatief rond streekproducten van de provincie Limburg dat sedert enkele maanden wordt voortgezet via een coöperatie. Thuis verkoopt hij via een zelfbedieningsstalletje en daarnaast staat hij op evenementen.

Afzet

Toch gaat een groot stuk van de productie naar de veiling. Momenteel kan Hugo zijn fruit nog niet verkopen als bio, maar wel als fruit afkomstig van een bedrijf in omschakeling. "Voor de vroege rassen loopt de afzet vlot, daar is veel vraag naar. De late rassen kan ik bewaren tot al het biofruit verkocht is, maar bij de tussentijdse rassen loopt dat wat moeilijker. Daarom hebben we heel wat bomen omgeënt naar rassen die beter geschikt zijn voor de bioteelt." Natyra is voor hem een belangrijk ras. Ook Maribelle is vrij sterk tegen schimmels. Een deel van zijn aanplanting was al eerder omgeënt, maar de omschakelingsperiode leent zich daar ook goed voor, omdat je dan minder fruit moet verkopen. "Het derde jaar na omenten heb je opnieuw een volledige oogst. Door de omschakeling te spreiden

lukt het ook om een inkomen te houden. Ook de toeristische initiatieven dragen bij aan het inkomen en de kersen zijn nog niet omgeschakeld. Het omschakelen van de peren gaat vlotter, omdat er enorm veel vraag is naar biologische peren. "Ook daar begin je te verkopen wanneer de biologische peren weg zijn. Dat was dit jaar begin januari. Het is perfect mogelijk om daarop aan te sluiten." Bij de peren gaat het wel degelijk om Conference, die ook in bio enorm geapprecieerd wordt. "Het is wel een moeilijke peer om te telen. Schurft lijkt een ernstig probleem te worden, terwijl Conference vroeger helemaal niet schurftgevoelig was. Men denkt dat de schimmel zich heeft aange-

past, omdat er enorm veel Conference staat. Andere rassen zijn er vooral bij de vroege peren, waar ook veel vraag naar is: Clapp's favourite, Durondeau, Triomphe de Vienne en Dubbel Flippen (Beurré de Merode).

Omschakelen

Hugo vertelt dat de beslissing tot omschakelen vooral het gevolg is van de zelfplukactiviteiten. "Maar eigenlijk speelde ik al jaren met dat idee. Toch heb ik ook jarenlang gedacht dat het niet echt een goed idee was om over te stappen op bio. Dertig jaar geleden bezochten we een biobedrijf in Nederland. Die fruitaanplanting was dood, er waren totaal geen

JACOBSFRUIT

Leeftijd: Hugo Jacobs (55)

Gemeente: Sint-Truiden

Specialisatie: appels, peren, kersen, bijenproducten, bezoeken, thuisverkoop

Omschakelen vergt tijd, omdat je anders begint te denken en tijd nodig hebt om keuzes te maken.

insecten. Dat kwam doordat ze biologische insecticiden zoals nicotine gebruikten, die heel breed werken. We waren toen zelf begonnen met geïntegreerd telen, en ik zag dat eigenlijk liever. Maar ik ben binnen de geïntegreerde teelt geleidelijk ook heel sterk richting bio gegroeid.”

Plantengezondheid

Dat maakte dat de stap niet meer zo groot was. Hugo had vooral schrik van de schimmelziekten, niet zozeer van de insecten. “Het grote verschil is dat ik nu heel gericht moet spuiten op het juiste moment. De toegestane middelen zijn toch wat zwakker dan wat ik vroeger gebruikte. Doordat mijn bedrijf beperkt is in oppervlakte kan ik kort op de bal spelen. Ik kan alles behandelen in een tijdspanne van 3 tot 4 uur. Daardoor lukt het al behoorlijk om de schimmelziekten onder controle te houden.” Hugo herhaalt dat hij vooral veel heeft aan de enthousiaste steun van collega’s. Hij komt geregeld samen met een groep biofruitteelers, voornamelijk uit het Hageland. Ondertussen maken daar meer dan twintig telers deel van uit. Hij kan ook rekenen op ondersteuning vanuit BFV en de voorbije winter heeft hij een cursus gevolgd in Nederland.

Hugo vertelt dat hij rondom zijn percelen hagen heeft aangeplant, om ze af te schermen. “Sowieso brengt het overschakelen naar bio andere problemen met zich mee. In peren kunnen wantsen voor problemen zorgen. Bij appels krijg je appelbloesemkever en zaagwesp, waar je niets over hoort in de geïntegreerde teelt. Zelf heb ik ze gelukkig nog niet gezien, hoewel ik er de laatste jaren niet tegen heb behandeld. Dat komt omdat die problemen minder gemakkelijk opduiken op mijn kleine percelen die tussen percelen liggen waarop geïntegreerd wordt geteeld. Door binnen een groot blok bio steeds op dezelfde manier te behandelen krijg je gemakkelijker dergelijke plagen. Vergelijk dat met schurft. Die schimmel gaat zich ook specialiseren, wanneer je ieder jaar met hetzelfde product spuit. Wanneer je als enkeling iets anders gaat doen, ben je minder vatbaar.” Ik verwijs naar de graanteelt, waarin men ook veel rekening houdt met dergelijke resistentieontwikkelingen. Hugo reageert dat ditzelfde probleem zich ook stelt wanneer veel bomen van hetzelfde ras binnen hetzelfde gebied staan. “De zelfpluk laat

1 Met de schoffelmachine uitgerust met vingerwieder is het mogelijk het onkruid onder controle te houden mits een drietal keer te rijden in het voorjaar en ook nog eens in het najaar. 2 Met de litsenmaaier kan Hugo tot tegen de stammen maaien zonder ze te beschadigen. 3 Wie deelneemt aan de vuurpotnocturnes neemt behalve fruit, honing en mosterd ook graag een ander Puur Limburg-product mee.

ons toe veel verschillende rassen aan te planten. We hebben soms tot acht rassen binnen dezelfde hectare. Medewerkers van de Boomgaardstichting vertelden me dat zij helemaal niet behandelen, zelfs niet met biologische producten. Ze hebben eigenlijk zeer weinig last van schurft of witziekte, doordat ze zo veel soorten en rassen hebben. Die schimmels werken eigenlijk op elkaar in.” De mix van rassen heeft als bijkomend voordeel dat de bestuiving heel vlot verloopt. Maar uiteraard zullen Hugo’s bijen daar ook hun rol in spelen.

De aanplanting

Vervolgens gaan we de aanplanting bekijken. Eerst lopen we door de loods, waar op dat moment alles was ingericht om de deelnemers van de nocturnes te

ontvangen. Een uitgebreide stand met streekproducten en eigen producten maakt het mogelijk voor de bezoekers om wat van de geneugten die de wandeling met zich meebracht mee te nemen naar huis. Vlak bij de loods werden 22 hoogstamfruitbomen aangeplant van verschillende rassen. Op het gras onder de bomen kunnen de bezoekers parkeren. In de aanplanting valt de onkruidbestrijding op. Op de lijn van de stammen ligt een rug met compost, die later op het seizoen zal worden opengespreid. Het gras dicht bij de bomen kan worden gemaaid met een litsenmaaier. Vervolgens zal Hugo dit voorjaar een drietal keer mechanisch schoffelen tegen het onkruid. Voor een afdoende onkruidbestrijding zal hij dat nog eens herhalen in het najaar. ■

BIOMELKVEE, EEN KWESTIE VAN WILLEN EN KUNNEN

Herman D'Hauwe en Chantal Eeckhaut baten in Sint-Lievens-Houtem een melkveebedrijf uit met 120 melkkoeien. Vorig jaar zijn zij begonnen met de omschakeling van de akkers en weilanden naar biologische melkveehouderij. Nu wordt ook het vee omgeschakeld. Vanaf november kan dit bedrijf biomelk leveren. – *Luc Van Dijck*

Omschakelen naar bio doe je natuurlijk niet ineens. Herman D'Hauwe zat al er langer mee in zijn hoofd. "Sedert zes jaar werk ik ploegloos en ik zie hoe de kwaliteit van de grond erop vooruitgaat", vertelt Herman. "Meer humusopbouw, meer koolstofopslag, een rijker bodemleven, betere capillariteit, minder verdichting en meer draagkracht. Ik schrik ervan hoe goed de planten groeien bij minder bemesting. Het is echt het principe van de grond te voeden in plaats van de planten. Eigenlijk ben ik vandaag al een beetje bio bezig. Zo voel ik dat toch aan."

.....
De verkorte omschakelingstermijn heeft de doorslag gegeven.
.....

Verkorte omschakelingstermijn

Er zijn enkele omstandigheden die mee gespeeld hebben bij de beslissing om effectief om te schakelen. "Ons bedrijf heeft om te beginnen voldoende grond. Op ongeveer 40 ha teelden wij 'gemakke-

lijke' akkerbouwteelten zoals winter-tarwe, korrelmaïs en graszaad, de rest was silomaïs en grasland voor de melkveehouderij. Maar de financiële opbrengst van die akkerbouwteelten viel de laatste jaren niet mee. Waarom die gronden dan niet gebruiken voor eigen eiwit- en krachtvoederteelten? De lage melkprijs in het afgelopen jaar was ook niet van die aard om met goesting verder te boeren op de gangbare manier. Een ander punt is dat ik ook gevoeliger geworden ben voor milieukwesties zoals het gebruik van kunstmeststoffen en sproei-stoffen, de milieubelasting bij de produc-

tie ervan en de gevaren bij het gebruik van plantenbeschermingsmiddelen, zelfs nu al veel middelen veiliger geworden zijn. Ik heb grote gezondheidsproblemen gekregen door problemen met de nieren. Ben ik van kleins af aan te onvoorzichtig geweest met sproeistoffen, al van toen ik als kind met mijn vader meeliep tot het gebruik vandaag? Ik weet het niet, maar misschien heeft dat gezondheidsgevolgen gegeven. Ik heb tijdens mijn ziekte al veel tijd gehad om daarover na te denken en opzoekingen te doen.

De verkorte omschakelingstermijn heeft de doorslag gegeven bij onze beslissing. De omschakeling van de gronden duurt, zoals vroeger, nog altijd twee jaar. Maar de omschakeling van de koeien is nu verkort van twee jaar naar zes maanden. Dat betekent dat je veel minder lang duur biovoeder moet aankopen. Ik ben vorig jaar begonnen met de omschakeling van de gronden. De periode van omschakeling van het vee zal begin mei ingaan. Tegen november van dit jaar zal ik dan biologische melk kunnen leveren. Aan de vraagzijde zit het goed. Er is steeds meer vraag naar biomelk uit Vlaanderen. Dat is een sterke troef. Ik krijg ook alleen maar goede reacties van mijn collega's. Velen zijn er ook mee bezig. Echt de stap zetten is vaak moeilijker ... Ik zie het als een nieuwe uitdaging in mijn leven. Mentaal ben ik eigenlijk al omgeschakeld."

Teeltplan

"De koeien en het jongvee hebben 15 ha weide ter beschikking. Daarnaast heb ik 45 ha gras-klover waarvan ook een gedeelte met luzerne. De biologische methode is gebaat bij mengteelten en eigen eiwit- en krachtvoervoorziening. We startten in het najaar van 2016 met de uitzaai van een mengsel van triticale met winterhaver, winterveldboon en wintererwt, zo'n 20 ha. Dat wordt deels in juli-augustus gedorst en ingekuuld in een worst als vochtig graan en gevoederd als krachtvoeder en deels als geheleplantensilage (GPS). Dat vraagt speciale kennis van de loonwerker en aangepaste machines. Na toediening van mengmest volgt er op die gronden een mengsel van wintergerst met wintererwten. In 2016 hebben we 20 ha gezaaid na de winter-tarwe. Dat mengsel wordt eind oktober gezaaid. Het gewas wordt eind juni ingekuuld als GPS met een drogestofpercentage tussen 30 en 35. Dat wordt direct gevolgd door een mengsel van gras-

klaver, haver en erwt. Dat wordt gezaaid in twee werkgangen. Daarvan worden datzelfde jaar nog twee snedes geoogst. Dat is een heel mooi product. Enkel de eerste snede bevat veel erwten en haver, bij de tweede snede zijn de erwten en de haver al verdwenen. Dat perceel gras-klover blijft vervolgens drie jaar aanliggen; om gevolgd te worden door de triticalementeel en zo roteren we verder. Door de koolstofopbouw en de stikstofnalevering staat dat gewas er zonder kunstmest prima bij."

Andere koe

Herman is een gedreven Holsteinfokker. "Ik wil verder werken met het Holstein-ras. Daar hou ik van en dat ken ik het best. Daarvan hebben we betrouwbare fokwaarden en weten we bijgevolg waar we zullen uitkomen. De biomelkveehouderij vraagt wel een andere koe. Hoge smalle koeien moeten vervangen worden

door robuuste en bredere koeien met meer conditie. Die zijn beter geschikt om te grazen. Ze moeten breder zijn in de voorhand om meer ruwvoeder te kunnen opnemen. Koeien houden het lang vol op gras. Ik zal wat moeten toegeven inzake productie. Ik wil koeien met een betere persistentie en dus een vlakker lactatiecurve omdat we ze moeilijker correct kunnen voeren in de lactatietop. We kijken nog meer naar uiergezondheid. Ik streef naar iets minder melk met hogere gehalten, want die brengt ook het meest op. In het stierenaanbod vind ik wel gepaste stieren voor dit fokdoel. De huidige veestapel is nog niet aangepast aan het nieuwe fokdoel en heeft nood aan krachtvoeder om in conditie te blijven. De dieren mogen niet te veel vermageren. Zeker de eerste maanden moet ik nog voldoende krachtvoeder in het rantsoen steken. Graanzetmeel is snel verteerbaar en moet aangevuld

© LUC VAN DUICK

FAMILIE D'HAUWE-EECKHAUDT

Leeftijd: Herman (49) en Chantal (44)

Gemeente: Sint-Lievens-Houtem

Specialisatie: Biologisch melkveebedrijf met 120 koeien

We zien bio als een nieuwe uitdaging. In onze gedachten zijn we al omgeschakeld.

worden met trager biologisch maïsmeel, zeker in het begin van de lactatie. Dat is nog een beetje betaalbaar. Ik ga dat krachtvoeder beetje bij beetje proberen af te bouwen. Het zijn allemaal dingen die anders moeten en die we nog moeten leren. De kalveren mogen geen gangbare kunstmelk krijgen en biomelkpoeder is te duur, dus wordt het koemelk. Ze mogen slechts de eerste week in een eenlingbox verblijven, daarna in groep. Nog iets anders is het gebruik van antibiotica, het mag niet preventief en het gebruik moet

tot het minimum beperkt worden. Er zijn vele aanpassingen in het management nodig. Omdat de koeien langer meegaan, ligt het vervangingspercentage lager, ideaal is rond 15%. Ik zal meer vaarzen kunnen verkopen.”

Weidegang is verplicht. Tussen de weiden van de huiskavel loopt een weg; daar komen twee veeroosters om de koeien de hele dag toegang tot de weide en de melkrobots te geven. Die veeroosters kosten best wel wat geld. De koeien zitten nu al een jaar of tien binnen en het zal

een heel andere beleving zijn als ze weer buiten lopen. Ze worden naar binnen gelokt met krachtvoeder in de melkrobot en ook om te drinken moeten ze naar de stal.

Kosten

“Als bioboer moet je inboeten op productie. Ik zit nu op een productie van gemiddeld 11.000 liter. Ik ga ervan uit dat die wel wat zal dalen. Biokrachtvoeder en biozaaizaad kosten het dubbele tegenover gangbaar. Ook loonwerk is duurder. We hebben in het financieel plan daarmee rekening gehouden. Aan de inkomstzijde staan de betere melkprijs en de hectaresteen voor de biologische productiemethode. Die moeten de hogere kosten compenseren. Maar je moet wel reserves hebben om met bio te beginnen. Ik heb al heel wat extra uitgegeven aan zaaizaden en andere en ik schat de kosten voor biokrachtvoer voor de komende zes maanden op 5000 euro per maand, waarbij ik echter maar de gangbare melkprijs ontvang.”

Begeleiding

Veel zaken moeten anders. Je moet veel leren en bijleren. Herman is lid van een biobedrijfsnetwerk van omschakelaars. “Onze kennis van koeien, rantsoenen en teelten wordt opgefrist. Ik volgde lessen over voeding, gezondheid, genesmidde-engebruik, bodem, grondbewerking en bemesting en zo meer. Met die groep doen we ook praktijkbezoeken. Het komt erop aan bij de les te zijn, want de controles op de biologische melkveehouderij zijn best streng. Die controles worden in ons geval uitgevoerd door TUV Nord Integra.” ■

1 Bio is niet minder werk, maar het geeft meer voldoening om te zien hoe alles als vanzelf groeit en hoe je een zware snede kunt oogsten zonder kunstmest. Op 6 april bij de eerste snede werd 2,5 ton DS/ha gras-klaver geoogst. **2** Herman D'Hauwe is een gedreven Holsteinfokker. Het is het ras waar hij van houdt en dat hij het best kent. Ook als bioboer wil hij met dit ras verder werken. Bio vraagt wel een andere koe, beter geschikt om te grazen en om veel ruwvoeder op te nemen.

PASSIE VOOR POMPOENEN OP HET LIVINUSHOF

Pieter-Jan en Maarten Noë zijn al de vijfde generatie op het biologisch akkerbouw- en groentebedrijf 't Livinushof in Sint-Margriete. Met hun 'Livinus Pompoenschuur' brengen ze, samen met een tiental andere telers, een gebundeld areaal van 45 ha pompoenen samen, die geleverd worden in heel Europa. – *Jan Van Bavel*

Sint-Margriete ligt in het noorden van het Meetjesland, vlak bij de Nederlandse grens. Deze deelgemeente van Sint-Laureins behoort tot het herwonnen gebied op de Westerschelde. 't Livinushof ligt mooi ingebed in een prachtig polderlandschap, verscholen achter meidoornhagen en sintels. In 1881 begon de 42-jarige August Noë uit Kluisen er met zijn familie te boeren. Medio jaren 70 nam Carlos Noë het toen gemengde bedrijf met akkerbouw en kalvvarzen over van zijn vader Maurice. Tien jaar later vervoegde zijn echtgenote Sonia Sucaet het bedrijf. De veeteelt werd geleidelijk afgebouwd. Sonia geeft les in Aalter, maar heeft een groot hart voor landbouw. Ze volgt er vooral de administratie op. Carlos verricht het dagelijks

werk op het veld, samen met een vaste medewerker. In het hoogseizoen worden er seizoenarbeiders ingezet, vooral voor het wieden van het onkruid. Het koppel heeft drie kinderen, Pieter-Jan, Maarten en Elisabeth.

De switch naar bio

In 1995 kwam de biologische landbouw in beeld op het bedrijf. Carlos volgde een omschakelcursus in 1997 en schakelde

.....

De een-op-eencommunicatie met telers en afnemers zorgt voor een meerwaarde.

.....

daarna de eerste 3 ha om. Vanaf 1999 schakelde het bedrijf verder stapsgewijs om naar biolandbouw. "Het akkerbouwbedrijf koos niet voor gronduitbreiding. Na het lezen van artikels rond duurzame ontwikkeling gingen mijn ouders aan het denken, waarna ze de keuze voor bio maakten", verklaart Maarten. "Door een zeer ruime teeltafwisseling (één op zes of meer) proberen we de bodemvruchtbaarheid te stimuleren. Het zorgt ook voor minder ziektedruk en een redelijke goede opbrengst." Pieter-Jan en Maarten waren vorig jaar het 'gezicht' van de Bioweek, waarin groenten en aardappelen centraal stonden. Ze stonden toen samen met tv-moestuinman Wim Lybaert op de affiche. Pieter-Jan liep school aan het Warmonderhof, het enige voltijdse oplei-

dingsinstituut voor biologische en biologisch-dynamische landbouw in het Nederlandse Dronten. Maarten volgde een opleiding aan het vormingscentrum Landwijzer en het A-gedeelte van een starterscursus. 't Livinushof (www.livinushof.be) heeft een areaal van zo'n 50 ha; de percelen liggen versnipperd over Vlaams en Nederlands grondgebied. De grond varieert van zandleem tot zware polderklei. Het areaal bevat aardappelen, grove groenten zoals wortelen, rode en gele uien, pompoen, sluitkolen (rode- en wittekool), cichorei en gras-klover. Die gras-klover is bestemd voor een geitenboer, de mest van de geitenboerderij wordt gebruikt op het 't Livinushof. Beide zijn noodzakelijk voor een vitale bodem.

Afzet

De aardappelen worden afgezet via veiling BelOrta en voor een klein deel via de kleinhandel. Bij de groenten gaan de sluitkolen naar de industriemarkt, de wortelen naar een spoelery, de cichorei naar een drogerij en de overige groenten eveneens naar BelOrta en de kleinhandel. "Door de jaren heen liggen onze afzetkanalen min of meer vast. Nieuwe vragen vanuit de markt bekijken we en wegen we af ten opzichte van wat we al hebben", verduidelijkt Pieter-Jan.

Onkruidbestrijding, de grootste uitdaging

Net als op veel andere biobedrijven vormt de onkruidbestrijding op 't Livinushof de grootste uitdaging. "We passen zo veel mogelijk mechanische onkruidbestrijding toe", aldus Maarten. "Daar hebben we de laatste jaren fors op ingezet via de aanschaf van goede, moderne machines." Pieter-Jan knikt. "We gebruiken een wiedege, schoffelbalken, wiedebed en een onkruidbrander." In de pompoenteelt komen weinig tot geen ziektes voor. Op het einde van het seizoen kan de plant wel worden aangetast, maar niet de vrucht. Sowieso zetten we op ons bedrijf heel weinig biologische hulpmiddelen in; enkel tegen rupsen in kolen en phytophthora bij aardappelen."

Livinus Pompoenschuur

Twee jaar geleden richtten de broers bvba Livinus Pompoenschuur (www.livinuspompoenschuur.be) op. Met Solor, Fictor, Orange Summer en Uchiki Kuri telen ze vier rassen pompoenen. Terwijl Pieter-Jan het teelttechnische aspect

© LIVINUS POMPOENSCHUUR

© LIVINUS POMPOENSCHUUR

1 Behalve pompoenen omvat het areaal onder meer ook sluitkolen. 2 De pompoenen worden bij de oogst verzameld in grote houten bakken. Na bewaring worden ze gewassen en gesorteerd.

opvolgt, stuurt Maarten vooral de verkoop van de pompoenen en verzorgt hij de contacten met de telers die pompoenen aan hun bedrijf leveren. "Met ons areaal van 5 ha pompoenen kunnen we geen grote distributeur beleveren. Daarom wilden we ons volume vergroten. In samenspraak met een tiental andere Belgische telers brengen we nu een areaal van 45 ha pompoenen samen, wat een win-winsituatie voor iedereen inhoudt", zegt Pieter-Jan. "Zo kunnen we pompoenen gefaseerd afzetten, van het

begin (eind augustus) tot het eind (februari-maart) van het seizoen, en blijft de kwaliteit gegarandeerd", vult Maarten aan.

Continue aanvoer

De pompoenen worden op de diverse bedrijven opgeslagen voor korte en lange bewaring. Zodra de gewichten van de pompoenen bekend zijn, betalen de broers de telers meteen uit. Sommige telers kiezen daarvoor, zodat ze in september al inkomsten hebben uit hun

pompoenen. “De telers werken graag met ons samen omdat we collega’s zijn en we de voor- en nadelen uit de praktijk kennen die zij ook ervaren. Optioneel kunnen ze een loonwerker laten oogsten”, aldus Maarten. Als het een succes wordt, willen de broers op het Livinushof investeren in een schuur om hun eigen pompoenen én die van andere telers op te slaan. Na bewaring worden de pompoenen op vraag van de afnemers gewassen en gesorteerd op een spoelbedrijf. “We nemen alle pompoenen boven 500 gram af, maar vragen wel om voor te sorteren (500 gram tot 1 kg en boven 1 kg) in kisten”, zegt Maarten. “Alle pompoenen worden op afroep gewassen, gesorteerd, gelabeld en verpakt op vraag van de klant. Daarna worden ze geleverd aan grootdistributeurs, biogroot- en tussenhandels, vooral in België, Nederland, Duitsland en Frankrijk. We zouden het liefst alle pompoenen in België afzetten. Er is voldoende vraag, als je weet dat er veel uit Nederland wordt geïmporteerd. De een-op-eencommunicatie met telers en afnemers zorgt voor een meerwaarde in de verhandelde

Om het onkruid te bestrijden zetten de broers onder meer deze onkruidbrander in.

volumes. Je speelt korter op de bal bij vragen en problemen. Afhankelijk van de beschikbaarheid van Belgische pompoenen, koop ik nog biopompoenen uit Argentinië en Nieuw-Zeeland aan als extra service voor onze klanten. Dat slaat

aan. Veel mensen zien pompoen nog als een wat onbekende, nieuwe vrucht, maar je kunt ze heel het jaar door consumeren, in allerlei gerechten.”

Gemotiveerde pompoentelers gezocht

De broers willen nog groeien met Livinus Pompoenschuur, vooral in areaal. “Om onze aanvoer van Belgische biopompoenen uit te breiden, zijn we nog op zoek naar gemotiveerde gecertificeerde telers, die zich op deze teelt willen toeleggen. We zoeken diverse soorten bodemtypes om meerdere rassen op de juiste plek te kunnen zaaien en hebben zowel de vroege teelt als de teelt voor lange bewaring nodig. De zaad- en rassenkeuze worden door ons geregeld. We bezorgen ook de bewaarkisten bij de oogst. In overleg organiseren we ook het transport van het veldgewas. We maken graag goede afspraken met de collega-telers. De prijs is vooraf vastgelegd en de levering is af land. We rekenen alles af in september. De collega’s nemen het teeltrisico, maar wij nemen het bewaaren marktrisico voor onze rekening. Het liefst werken we met grotere oppervlakten vanaf 2 à 3 ha; vanaf 10 ha verzorgen we eventueel de oogst via een loonwerker. Telers met pompoenen in opslag kunnen ons altijd de pompoenen aanbieden.” ■

FAMILIE NOE-SUCAET

Leeftijd: Carlos (66, niet op de foto), Sonia (56, niet op de foto), Pieter-Jan (28), Maarten (26)
 Gemeente: Sint-Margriete
 Specialisatie: vollegrondsgroenten (wortelen, kolen, pompoenen, uien) en aardappelen

Met Livinus Pompoenschuur bieden de broers een gebundeld aanbod van 45 ha pompoenen aan.

© SANDER VAN HAVER

BIO ZOEKT BOER: EEN STAND VAN ZAKEN

Voor wie al eens gedacht heeft aan omschakelen naar bio, zal het project 'Bio zoekt Boer' bekend in de oren klinken. Het project bestaat nu zo'n acht jaar en informeerde al heel wat gangbare land- en tuinbouwers over de omschakeling naar bio. Omdat omschakelen ingrijpend is voor je bedrijf helpt de consulent je met het aanreiken van informatie en een netwerk om tot een goede afweging en een eventuele concrete uitwerking van deze bedrijfsontwikkeling te komen. – *Sander Van Haver, Bio zoekt Boer*

Het project 'Bio zoekt Boer' werkt nauw samen met 'Bio zoekt Keten'. Samen wordt er gezocht naar potentiële omschakelaars die een product op de markt kunnen brengen waarnaar veel vraag is. Een marktgerichte aanpak dus, en dat werkt! In de loop van de voorbije jaren werden honderden gangbare land- en tuinbouwers geïnformeerd en geadviseerd over de mogelijkheid om als biologische producent aan de slag te gaan. Intussen zijn er al heel wat bedrijven die de stap naar bio met succes hebben gezet. Het project 'Bio zoekt Boer' heeft daar een belangrijke bijdrage aan geleverd: de afgelopen vijf jaar werden meer dan 420 unieke gangbare land- en tuinbouwers geadviseerd over de mogelijkheden voor omschakeling naar bio op hun bedrijf. Ongeveer 30% van de eigenlijke omschakelaars kreeg een persoonlijke begelei-

ding door de consulent. En de sector groeit. De verwachting is dat we in 2016 de kaap van 400 biologische bedrijven bereikten. Voor concrete cijfers van 2016 is het nog heel even wachten op het jaarlijkse biorapport van de Vlaamse overheid. Bovendien is er al jaren een doorgedreven professionalisering bezig in de biosector, wat tot goede resultaten

leidt op het vlak van arbeidsefficiëntie en productkwaliteit.

In elf stappen naar bio

Recent werd de website www.biozoekt-boer.be grondig aangepast. Vanaf nu kan je met een eenvoudige muisklik de consulent bio-omschakeling contacteren voor informatie of voor een adviesge-

Tabel 1 Verleende adviezen door Bio Zoekt Boer en omschakeling na adviesverlening in de periode 2012-2015 - Bron: Bio Zoekt Boer

	Verleende adviezen aan producenten	Omschakelaars na adviesverlening	Nieuwe bioproducenten (totaal)	Aandeel omschakelaars na adviesverlening (%)
2012	85	9	34	26
2013	91	11	35	31
2014	47	8	39	21
2015	111	15	52	29
2016	90	24	-	-

- = nog niet bekend

sprek. Wie graag op de hoogte blijft van activiteiten en nieuwtjes uit de sector, kan geregeld een kijkje nemen bij 'Actueel'. Je vindt er ook interessante documenten en brochures gerangschikt per sector. Het communicatiemateriaal is gericht op een zeer concrete aanpak. Omschakelen naar bio, hoe begin je daaraan? Op de website vind je een schema dat een houvast biedt. In elf haalbare stappen word je naar en doorheen de omschakeling geloodst. Er wordt bijvoorbeeld belang gehecht aan het inwinnen van correcte en bedrijfsspecifieke informatie, het nagaan van afzetmogelijkheden, het wegwerken van

.....
In elf haalbare stappen word je naar en doorheen de omschakeling geloodst.

1 Heel wat landbouwers namen deel aan een praktijkgerichte infosessie over de biologische teelt. Het aanbod optimaliseren door teeltvervroeging bij courgette was een van de onderwerpen. 2 Producenten en verwerkers gaan in gesprek over de kansen en knelpunten bij omschakeling.

BIO BINNEN BOERENBOND

Boerenbond is partner in het project 'Bio zoekt Boer'. Daarnaast ondersteunt de organisatie haar leden met een groot aanbod rond biologische land- en tuinbouw. Met meer dan 80 bioleden is Boerenbond intussen niet meer weg te denken in het Vlaamse biogebeuren. In de werkgroep Bio worden de standpunten over bio binnen Boerenbond voorbereid. De secretaris van deze werkgroep, Ignace Deroo, tevens bioconsulent binnen de organisatie, staat verder in voor de voorlichting op alle

niveaus binnen Boerenbond. Dit omvat onder meer het organiseren en geven van voorlichtingsvergaderingen; de publicatie van artikels over biolandbouw in de vakbladen; zorgen voor individuele dienstverlening: van het informeren over bio bij gangbare leden tot het maken van omschakelingsplannen voor bedrijven die overwegen om de stap naar bio te zetten. Je kan hem contacteren via 051 26 03 44 of ignace.deroo@boerenbond.be.

knelpunten en de fasering van de omschakeling. De consulent kan je hierin bijstaan.

Vormingen en bedrijfsbezoeken

De voorbije jaren organiseerden we tal van bedrijfsbezoeken en vormingen, al dan niet in samenwerking met andere organisaties, proefcentra of adviseurs. Een sterke toename van het aantal deelnemers geeft aan dat de interesse in bio groeit. Daar waar we vroeger een handvol geïnteresseerden verwelkomden op een activiteit, is dat stilaan gegroeid naar activiteiten met meer dan dertig deelnemende bedrijven. Niet iedereen heeft concrete plannen om de stap naar bio te zetten, maar de meeste deelnemers zijn wel nieuwsgierig naar hoe bepaalde zaken op een biologisch bedrijf worden aangepakt en wat ze daaruit kunnen leren.

Voor het bredere publiek (onder meer land- en tuinbouwers, maar ook erfbedrevers, beleidsmakers en journalisten) worden ook bijeenkomsten georganiseerd. Zo was er in januari tijdens Agriflanders een interessant seminarie over de groeikansen in de biosector. Aanleiding was de toenemende interesse in bioproducten, zowel van marktspelers als consumenten. Ondanks een stijgend aantal omschakelaars blijven er tekorten voor diverse producten. Dit werd duidelijk uit de toelichting van de diverse sprekers. Luc Van Belleghem van VLAM stelde voorlopige groeicijfers van 20% voor in 2016.

Iets voor mij?

Welke bedrijfsleider of type bedrijf is geschikt om de omschakeling naar bio te maken? Op die vraag kan je moeilijk snel een antwoord geven. Er wordt om diverse redenen omgeschakeld naar biologische productie, zowel ideologische als economische. Er is ook een grote diversiteit tussen de biologische bedrijven onderling. Desondanks zijn er altijd wel enkele factoren die de kans op een succesvolle omschakeling vergroten, of knelpunten die het juist moeilijker maken om de stap te zetten. Een gesprek met de consulent van Bio zoekt Boer kan voor jouw situatie duidelijkheid brengen. ■

Wil je graag meer informatie over de mogelijkheid om zelf aan de slag te gaan als biologische producent? Contacteer gerust de consulent bio-omschakeling van 'Bio zoekt Boer'. Samen wordt er bekeken wat mogelijk is op jouw bedrijf. Neem contact op via 0470 26.66.60, www.biozoektboer.be of sander.van.haver@biozoektboer.be.

bio ZOEKT KETEN

EEN PROJECT VAN BIOFORUM VLAANDEREN
 IN SAMENWERKING MET ALGEMEEN BOERENSYNDICAAT EN BOERENBOND

bio ZOEKT BOER

een gezamenlijk initiatief van Boerenbond, ABS en BioForum

Het project wordt financieel gesteund door de Vlaamse Overheid

